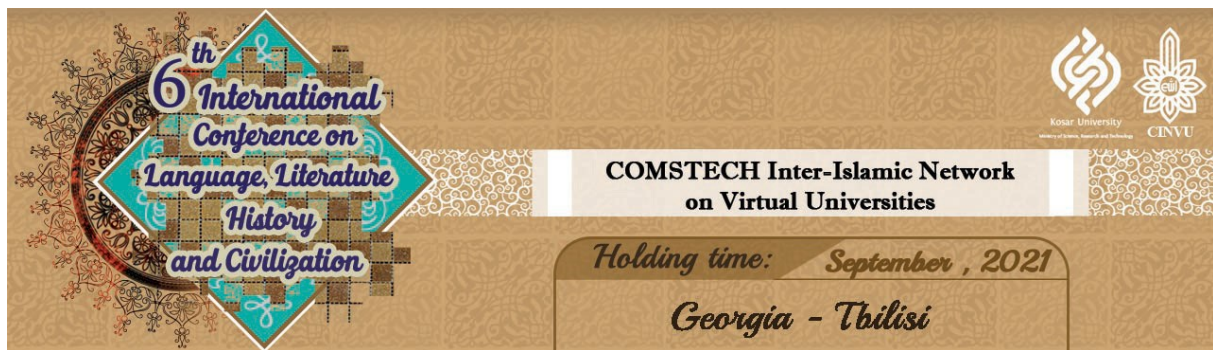

واکاوی ساختار نقوش هندسی در تذهیب قرآن های سده ی هشتم هجری

پرویز حاصلی^۱، زینب کریمی باباحمدی^۲

۱-عضو هیات علمی دانشکده هنر، دانشگاه شاهد، شهر تهران، استان تهران

۲-دانشجوی کارشناسی ارشد، رشته نقاشی ایرانی، دانشکده هنر، دانشگاه شاهد، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

چکیده

کتاب آرای به دلیل ارزش و اهمیت قرآن نزد مسلمانان، در میان دیگر هنرهای اسلامی از جایگاه والایی برخوردار است و مجموعه ای از هنرها را همچون خوشنویسی، تذهیب و رنگ، کاغذ سازی، صحافی و تجلید شامل می شود. یکی از گونه های پر کاربرد در میان نقوش تذهیب، نقش های هندسی هستند که قابلیت تقارن و تکرار نامحدود دارند. این دسته از نقوش که از ابتدای دوران اسلامی مورد توجه بوده اند، در دوره ایلخانی رشد فزاینده ای را آغاز کردند. هدف این پژوهش بررسی ساختاری و ویژگی های نقوش هندسی تذهیب در قرآن های دوره ایلخانی است که در آن تناسبات، اجزای تزئین، کادر کلی و رابطه جزء با کل مورد پژوهش قرار گرفته است. سوالات مطرح شده عبارتند از: نقوش هندسی پر کاربرد در تذهیب قرآن های دوره ی ایلخانی چه نقوشی هستند؟ تذهیب قرآن در دوره ی ایلخانی به لحاظ ساختار هندسی دارای چه خصوصیتی است؟ روش تحقیق در این پژوهش توصیفی-تحلیلی به صورت کیفی، و گردآوری مطالب، کتابخانه ای و با استفاده از منابع دیجیتال است؛ از جمله یافته هایی که در این پژوهش به دست آمده: در دوره ایلخانی نقش هشت پر و چلیپا بیش از هر دوره دیگری مورد استفاده در کادر تزئین قرار گرفت. تذهیب های این دوره گره های هندسی درشت و کم کار در مرکز قاب و در عین حال متنوع با رنگ های محدود (طلایی لاجوردی) است.

واژگان کلیدی: تذهیب، سده ی هشتم هجری، ایلخانی، نقوش هندسی